

komponovanje

norman bills

Po povratku iz Los Angelesa vratio sam se muzici koju sam napustio pre tri godine, kada sam otkrio Primalnu terapiju. U toku terapije nisam bio siguran šta mi muzika znači i koju bi ulogu trebalo da igra u mom životu. Od nedavno me, međutim, komponovanje toliko zadovoljava da osećam da sam ponovo na pravom putu. Konačno, toliko dugo sam se bavio muzikom a ne bih mogao tek tako lako da je se odreknem.

Verujem da je vrlo važno šta čovek radi sa svojim životom. Kod mene se nije uvek radilo o tome šta stvaram ili koliko stvaram — kod mene je uglavnom bio problem u tome što nisam radio stvari koje su za mene imale smisla i taj je problem učinio da tako dugo ostanem na terapiji. Nisam mogao da se vratim na pređašnje načine izražavanja jer su mi oni nanosili previše bola; a nisam mogao ni da sedim skrštenih ruku budući da sam tada osećao drugačiju vrstu bola. Pre ili kasnije morao sam se naći u situaciji koja će mi pomoći du učinim ono što nisam mogao ranije — da budem zadovoljan sobom. Sada mi se to čini mnogo važnijim od nade da će mi terapija pomoći da iscedim dovoljno bola iz sebe i time olakšam stvari. Mislim da će Bol u suštini ostati isti. Jedino što se može promeniti je moj život; zahvaljujući mom upuštanju u nove situacije koje će učiniti da budem zadovoljan sobom kloneći se onih šema koje podstiču Bol (kao što je angažovanje na poslovima koje mrzim). Drugim rečima, kada sam zadovoljan pesmom ili kompozicijom koju sam napravio, onda sam zadovoljan i samim sobom. I ta metoda uvek upali!

Dobar deo pesama koje sam pročitao u životu sada mi liči na neki drugi lanac »tripova« u mozgu, kao maska koja služi da prikriva svako stvarno osećanje koje bi se možda probilo do svesti. Pre terapije pisao sam pesme za koje sam verovao da su iskrene; no, one su bile uglavnom intelektualne, a ne osećajne. Bilo mi je potrebno da osećanja zaodnem u maglovite slike tako da im se nikad ne mogu približiti. Primera radi, evo jedne pesme koju sam napisao uoči terapije:

Kucnuo je čas za pucanj u oblaku
I čas za kraj svih stvari
Čudno seme posejano u mojim mislima
Čudan ukus mesa ostavlja u čulima.
Kucnuo je čas za pogled
Za otvorene oči,
Za zatvorene knjige,
Za pogled, oči u oči, sa onim što znam.

Osećam da su pesme napisane nakon terapije nešto najbolje što sam u životu napravio. Više ne moram da brinem da li će moj slušalac (otac) misliti da sam pametan; više ne moram da se štitim od osećanja u svojim pesmama; zato su one mnogo kraće i razumljivije nego ranije.

Sve moje pesme govore o meni jer jedino o sebi mogu da govorim s punim pravom. Više ništa ne mogu da razumem ako se služim samo svojom glavom. Ono što mogu razumeti, to razumem samo ako osećam svoj život i tako saznajem ono što treba da znam.

Moje pesme se rađaju u mojim osećanjima: u mome Bolu, u mojim davnašnjim zabludama, u osećanju da je moj svakodnevi život prožet osećanjima. One predstavljaju saznanja do kojih sam došao o samom sebi, o životu uopšte — one su rezultati mojih borbi da konačno prokrcim svoj put kroz Bolne iluzije. Zato se moja čitava terapija može zapravo prikazati slikom na kojoj trčim od jednog praznog zida do drugog sve dok ne počnu sve moguće i nemoguće greške; tek tada sam sposoban da osetim koje su to prave stvari koje treba da činim. Kao što je rekao jedan moj prijatelj, morao sam da obidem ceo grad da bih shvatio da se ono što želim nalazi iza susednih vrata.

Imam utisak da se neki slikari i pisci služe umetnošću da bi držali Bol na sigurnom odstojanju — otcrcana je fraza da neurotičan pisac piše da ne bi poludeo. Meni, međutim, komponovanje pomaže da osećam, a ne da »sublimiram«. Često se, recimo, desi da doživim neko užasno osećanje koje se u principu može svesti na običnu rečenicu tipa »Ljubavi, ti znaš koliko mi je potrebna tvoja ljubav«. Nakon izvesnog mozganja i mučenja, ja najzad napišem tu pesmu; pogledam šta sam uradio, prepoznam Bol u svojim rečima i doživim Primalno osećanje. Pisanje o osećanjima ne znači njihovu eliminaciju, već, naprotiv, učestvuje u njihovom pojavljivanju u tom ludom Bolnom procesu koji prethodi razrešenju osećanja.

istorija i misao primalnog umetnika

majkl peterson

S obzirom na okolnosti u kojima je započeo moj život, ne treba da čudi ni moje drugovanje s maštom, ni to što sam postao umetnik.

Moje rođenje bilo je dugo i teško, a rano detinjstvo grozno. Stalno sam preživljavao traume, a od samog početka moj sistem se suočavao sa blizinom smrti. Bio mi je uskraćen preko potreban dodir. Nije mi bilo dopušteno da se razvijam u skladu sa sopstvenim ritmovima. Kažnjavali su svaki moj pokušaj da se domognem onoga što želim. Jednom rečju, mnogo mi je bilo uskraćeno. Samo jedno nije. Ne sećam se tačno kada je i kako do toga došlo, ali sam od ranog detinjstva imao bujnu maštu u koju sam bežao tražeći zadovoljstvo i zaklon. Iz te klice je nikla moja kreativnost.

Bio sam zarobljenik svojih surovih roditelja koji nisu imali razumevanje za moje iskustvo niti toleranciju za moja osećanja. Bilo mi je očajnički stalo da roditelji primete moj Bol, ali im nisam mogao direktno reći jer sam bio odlično naučen da se bojim takvog postupka. On bi mi doneo samo neodobravanje ili kaznu — drugim rečima, još više bola. Zato sam potajno i odlučno čuvao sve u sebi. Naučio sam da obmanjem da bi preživeo zato što nisam verovao roditeljima i nisam smeo da im se pove- rim.

U međuvremenu sam neprekidno bio izložen nekim uticajima. Majka se bavila umetnošću i imala je vrlo vešte ruke. Bila je (i još uvek je) dobra kuvarica, dobra švalja i dekorator; kao dete sam je opčinjen posmatrao kako sve to vešto radi i zbog toga se u meni javilo poštovanje za spretnost ruku. Jedan moj ujak i rodak su svirali gitaru i pevali narodne pesme;

dok sam ih slušao bio sam očaran glasovnim mogućnostima. Bio sam veoma radoznao tako da sam upijao priče koje su mi čitali i pričali, kao i slike, radio emisije, stripove i filmove. Od svih filmova koje sam gledao u detinjstvu najviše su na mene uticali crtani, posebno Dizniji filmovi, i još neki, poput »Šašavih vremena« Vernera Bradera. Ne samo da sam mnogo toga crpeo iz medija, nego sam isto tako, ako ne i više, bio dete prirode. Veći deo detinjstva proveo sam na selu, okružen vrlo prijatnim duhom prirode. Sve te stvari sam upijao mnogo pre nego što sam prohodao i one danas predstavljaju glavne uticaje u mojoj umetnosti.

Kada sam dovoljno porastao da mogu da koordiniram ruku i oko, počeo sam da crtam i slikam. Moji prvi pokušaji bili su tipično detinje crtanje poznatih predmeta, životinja i ljudi, iako su već tada u njih počeli da prodiru neki elementi smrti i strave. Oni su bili posledica Bola moga rađanja i početka života; kasnije sam ih prikazivao do monstruoznih detalja. Jednom mi je majka, u Halovinu, na moj zahtev, nacrtala kostur; posle sam je mesecima terao da mi crta kosture sve dok nije definitivno odbila. No, do tada sam već bio naučio da ih crtam i sam.

Majka je ohrabivala moje umetničke pokušaje; još kada sam otkrio da mogu da zardim na crtežima, postao sam zauvek ovistan o umetnosti. Pošto mi je bilo jako stalo da moji roditelji uvide jačinu moga Bola, a pošto im to nisam mogao neposredno saopštiti, ja sam počeo da im posredno saopštavam svoju poruku morbidnim i bizarnim crtežima, a moji radovi su postajali sve simboličniji.

U osnovnoj školi u kojoj se nikad nisam osećao kao da sam na pravom mestu, ali u kojoj sam već važio za slikara, nastavio sam da razvijam svoju veštinu i osećaj za crtež. Moji radovi me nikad nisu zadovoljavali. (Kako su i mogli kad mi nisu pružali ono što mi je bilo potrebno?) Tako sam započeo bitku za savršenstvo. Paradoks je u tome što sam se zaista *trudio* da postanem umetnik. U detinjstvu su mi dani bili ispunjeni drugim stvarima. Mnogo vremena sam provodio u igri, dokoličarenju i sportu.

Kao umetnik skoro sam potpuno samouk. Uprkos satima i satima provedenim u školi nisam naučio ništa od onoga što sam želeo da znam o umetnosti. Ohrabrivali su me nastavnici i stručnjaci, ali gotovo da nisam sreo nikoga ko bi me podučio onome što sam želeo da znam, uglavnom zato što sam želeo da steknem preciznost i klasičnu tehniku koju mogu da predaju samo vrhunski majstori. U svakom slučaju škola nije bila mesto za učenje. No, budući da sam morao da je pohađam, provodio sam vreme crtajući i deleći drugarima vrlo neobične stripove. Iako su ti crteži sadržali dobar deo mene, ipak me je većina ljudi znala samo po njima; krio sam se iza svog talenta.

Sredina u kojoj se čovek nađe mnogome utiče na proces učenja bilo koje umetnosti. Moj najdragoceniji učitelj (ako izuzmem samog sebe) bio je jedan nemački slikar koji me je naučio osnovama akvarela na privatnim časovima tokom mog boravka u Evropi u jedanaestoj godini. Časovi su bili vrlo opušteni — trudio se da shvatim tradicionalne tehnike a onda me je puštao da se razvijam po svom nahodenju. Suprotno se desilo kada sam u koledžu pohađao kurs kod jednog izvanrednog umetnika, ali nisam uspeo da »uđem u stvar« budući da se nastava odvijala u vrlo nepodudnoj sredini.

Za mene, kao vizuelnog umetnika, najvažniji izvor učenja u opštem smislu je sam čin posmatranja, opažanja, analiziranja onoga što se nalazi preda mnom; na taj način postižem željeni »izgled« slike ili prikupljam tehničke podatke. Razlog za to je moje interesovanje za reprezentativnu komponentu u umetnosti, a ne za apstrakciju.

Sve što sam naučio potiče uglavnom iz prirode i dela drugih umetnika. Od ovih drugih, dva nadrealistička izvora su snažno uticala na mene — Volt Dizni i Salvador Dali. Naklonjen sam nadrealizmu zato što uživam da vidam i stvaram »ono što niko ranije nije video«. Dizni i njegovi stvaraoči su, kao što je poznato, stvarali fantastične svetove stripova sa prepoznatljivim crtežom i stilom koji je bio prekrasan, liričan, nostalgičan i privlačan za sve i koji je nesumnjivo imao ogroman uspeh. Citavog života sam pratio Dizniju magiju i voleo je. S druge strane, Dali me je impresionirao svojom nedokučivom sposobnošću da fantastiku zaodene u stvarnost i tako fotografski izrazi nemoguće. (On svoj rad opisuje kao »fotografije iz snova, rukom slikane, i u boji«.) Pošto sam dobar deo života proveo sanjajući fantastične slike (u snu ili na javi), tražeći utocište u mašti i gubeći granicu sna i jave, Daljeva vrsta nadrealizma me je, prirodno, privlačila. Većina njegovih crteža i slika su istinski lepe, ali je mene najviše impresionirala neverovatna, nadrealna (*super-realna*) pažnja koju je posvećivao detaljima, tako da je posmatrač dobijao više naturalističkih detalja nego što normalno nalazi u stvarnosti. Drugim rečima, mene je impresionirao osećaj da on podržava moj stav da ništa nije stvarno, da je sve san, košmar u kome lebde nakaznosti simbolički predstavljene Bola. Kada Dali slika, on slika svoj Bol, simbolično. A njegov Bol je užasno veliki. Ja sam takode naslikao svoj Bol i kao Dali brižljivo se starao o detaljima.

Umetnost i droge

Uzimao sam mnogo droge što je uticalo na moju umetnost i uopšte na ceo moj život. Još kao pubertetlija opijao sam se do besvesti. Sa dvadeset godina probao sam marihuanu i skoro pet godina bio sam »stound« dvadeset i četiri časa dnevno. Tih godina sam proživio dugotrajno narkotično iskustvo u čijem zadnjem stadijumu se umalo nisam ubio overdozom. Uzeo sam oko desetak »esid tripova«. Moj sistem bi mnogo bolje funkcionisao da nije bilo tih stranih hemikalija, ali Bol tera na svaki mogući oblik poptužanja napetosti sve do tačke samouništenja. Na sreću jedna dobra doza